

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 10 kwietnia 2025 r.

Poz. 2569

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR NPII.4131.1.226.2025 WOJEWODY ŚLĄSKIEGO

z dnia 3 kwietnia 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr 79/X/25 Rady Gminy Świerklany z dnia 27 lutego 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłaty diet radnym Rady Gminy Świerklany, w całości, jako sprzecznej z art. 25 ust. 4 ustawy.

Uzasadnienie

Na sesji, która odbyła się 27 lutego 2025 r. Rada Gminy Świerklany, zwana dalej „Radą”, podjęła uchwałę Nr 79/X/25 w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłaty diet radnym Rady Gminy Świerklany, zwaną dalej „uchwałą”.

Uchwała została doręczona organowi nadzoru w dniu 4 marca 2025 r.

W toku badania legalności uchwały organ nadzoru uznał, że została ona podjęta z istotnymi naruszeniami prawa.

Z uwagi na powyższe, zawiadomieniem z dnia 31 marca 2025 r. organ nadzoru wszczął postępowanie nadzorcze zmierzające do wyeliminowania uchwały z obrotu prawnego w całości.

W dniu 2 kwietnia 2025 r. do organu nadzoru wpłynęło pismo, w którym Gmina Świerklany ustosunkowała się do stanowiska przedstawionego w powołanym zawiadomieniu.

Zdaniem Gminy Świerklany wszczęcie postępowania nadzorczego nie było zasadne.

We wspomnianej odpowiedzi wskazano, że [...] *regulacja zawarta w § 6-8 Uchwały jest wystarczająca, ponieważ obniża ona dietę w razie niestawiennictwa radnego z różnych przyczyn. Wprawdzie rada jest legitymowana do określania zasad przyznawania diet radnych, jednakże nie jest uprawniona do całkowitego pozbawienia radnego tego świadczenia, co wynika z wyżej przywołanych przepisów. Wypłacana radnemu dieta nie pełni wyłącznie funkcji kompensacyjnej, związanej z utratą wynagrodzenia za pracę, jak i innych zarobków, które mógłby uzyskać w czasie, który poświęca na działalność na rzecz samorządu, lecz jak wynika z Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego zapewnia ona również wyrównanie finansowe odpowiednio do kosztów poniesionych w związku z wykonywaniem mandatu, a te mogą być różne. Trzeba mieć na uwadze, że dieta wypłacana radnym powinna zapewnić warunki do prawidłowego wykonywaniu obowiązków wynikających z mandatu radnego, a nie tylko przyjąć postać zwrotu utraconego wynagrodzenia za pracę. [...]* Regulacje § 6-8 Uchwały w sposób wyczerpujący określają w jaki sposób kształtuje się wysokość diety w zależności od uczestnictwa radnych w pracach rady. Kazuistyczne przykłady wskazane w uzasadnieniu zawiadomienia o wszczęciu postępowania, takie jak np. choroba, nie mogą znaleźć zastosowania, ponieważ wypłata diety jest obligatoryjna. Brak jest podstaw do dalszego różnicowania wysokości diety wypłacanej radnym, a tym bardziej do całkowitego pozbawienia radnego tego instrumentu prawnego.

Końcowo w piśmie podkreślono zaś, iż *Niemniej w przypadku tak kazuistycznego podejścia do przedmiotowej sprawy organu nadzorczego warto zaznaczyć, że w przypadku Rady Gminy Świerklany wszyscy radni pracują w komisjach, tym samym brak jest podstaw do uznania, że radni nie byłiby traktowani w sposób sprawiedliwy i równy, ponieważ Radny, który nie jest członkiem żadnej komisji otrzymywałby dietę w tej samej wysokości co radny będący członkiem komisji. Brak jest więc podstaw do różnicowania wysokości diet wypłacanych radnym w tym przypadku.*

Organ nadzoru nie przychylił się do argumentacji przedstawionej w powyższej odpowiedzi, a co za tym idzie, w całości podtrzymuje stanowisko zaprezentowane w zawiadomieniu o wszczęciu niniejszego postępowania.

Zgodnie z art. 25 ust. 4, ust. 6 i ust. 8 ustawy:

4. Na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych.

6. Wysokość diet przysługujących radnemu nie może przekroczyć w ciągu miesiąca łącznie 2,4-krotności kwoty bazowej określonej w ustawie budżetowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe na podstawie przepisów ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 1658).

8. Rada gminy przy ustalaniu wysokości diet radnych bierze pod uwagę funkcje pełnione przez radnego.

Na podstawie powołanego przepisu ustawy rada gminy powinna zatem określić zasady, na jakich radnym przysługiwać będą diety oraz zwrot kosztów podróży służbowych. Wymaga zaznaczenia, że ustawodawca posłużył się w przepisie art. 25 ust. 4 ustawy terminem *dieta*, ale nie zamieścił w przepisach legalnej definicji tego pojęcia. Jednakże zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych uznaje się, że *dieta* stanowi rekompensatę za utracone przez radnego zarobki, a zatem nie jest świadczeniem pracowniczym. Tym samym przyjąć należy, że art. 25 ust. 4 ustawy zawiera upoważnienie dla organu stanowiącego gminy do sprecyzowania reguł (zasad), na jakich przysługiwać będzie rekompensata (wyrównanie wydatków i strat) w związku z wykonywaniem mandatu radnego. Ponadto, treść ust. 8 tego przepisu przesądza o konieczności zróżnicowania wysokości diet w zależności od funkcji pełnionych przez radnego, a więc m.in. funkcji przewodniczącego i wiceprzewodniczącego rady oraz przewodniczących komisji (stałych i doraźnych).

Jednocześnie regulacjami uchwały, podjętej na podstawie delegacji ustawowej zawartej w omawianym przepisie, winny być objęte również m.in. sytuacje, gdy radny przez dłuższy okres czasu nie wykonuje obowiązków wynikających z pełnionej funkcji, a także gdy nie odbywa się ani posiedzenie komisji, ani sesja rady gminy w danym miesiącu - czyli sytuacje, gdy radni nie ponoszą określonych kosztów związanych z pełnieniem funkcji. W przeciwnym razie dieta ustalona w stałej kwocie ma charakter ryczałtu miesięcznego, przez co traci charakter rekompensacyjny, a przyjmuje charakter stałego, miesięcznego wynagrodzenia, niezależnego od kosztów związanych z pełnieniem funkcji (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu z dnia 30 maja 2019 r., sygn. akt IV SA/Po 292/19, wyroki Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2020 r., sygn. akt II SA/Wa 2120/19 i sygn. akt II SA/Wa 2121/19, publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

W ocenie organu nadzoru, przedmiotowa uchwała nie wypełnia prawidłowo delegacji z art. 25 ust. 4 ustawy.

W § 3 uchwały Rada ustaliła wysokość diet dla Przewodniczącego Rady, Wiceprzewodniczącego Rady, Przewodniczących Komisji Rady oraz pozostałych radnych. W § 6-8 uchwały Rada określiła natomiast zasady potrącania diet z uwagi na nieobecność kolejno to wymienionych wyżej radnych z uwagi na nieobecność na sesji Rady lub posiedzeniu jej Komisji. W uchwale brak jednak regulacji obejmujących potrącenia diet z uwagi na zaistnienie innych okoliczności uzasadniających zastosowanie takowych obniżek.

Zdaniem organu nadzoru Rada, ustalając ryczałtową wysokość diety, nie uregulowała w sposób prawidłowy zasad potrąceń diet radnych w sytuacji, w której w danym miesiącu sesja Rady lub posiedzenia komisji w ogóle się nie odbędą.

Wbrew temu, na co wskazuje w swej odpowiedzi Gmina Świerklany, dieta przysługująca radnemu musi mieć charakter kompensacyjny, co oznacza, że nie powinna być traktowana jako obligatoryjne, comiesięczne świadczenie wypłacane każdemu radnemu niezależnie od stopnia realizacji obowiązków i ponoszonych w związku z tym kosztów. Podnieść należy, że w sytuacji, w której w danym miesiącu nie odbywają się

w ogóle posiedzenia rady gminy, bądź komisji, albo radny w nich nie uczestniczy, mógłby on ewentualnie zachować prawo do miesięcznej zryczałtowanej diety (z zastosowaniem stosownej obniżki), ale tylko w sytuacji jeżeli w inny sposób wykonywał mandat radnego. Taka sytuacja musiałaby jednak wyraźnie wynikać z regulacji uchwały.

Dalej, Rada nie odniosła się również do sytuacji, gdy radni przez dłuższy okres nie wykonują swoich obowiązków. Wymaga zaznaczenia, że § 6-8 uchwały przewidują potrącenia tylko w przypadku nieobecności radnego na sesji Rady lub posiedzeniu komisji. W uchwale brak natomiast przesłanek do potrącania radnemu ryczałtu z powodu nieobecności np. spowodowanej chorobą przez cały miesiąc lub przez określoną liczbę dni w miesiącu, jak również przypadków kiedy to radny obejmuje swój mandat w trakcie trwającej już kadencji Rady, a przejście obowiązków następuje w innym momencie aniżeli wraz z pierwszym dniem danego miesiąca.

Powyższe powoduje, iż uchwała istotnie narusza art. 25 ust. 4 ustawy, co przesądza o konieczności stwierdzenia jej nieważności w całości.

Następnie należy wskazać, że w ocenie organu nadzoru, przedmiotowa uchwała nie wypełnia prawidłowo delegacji ustawowej z przepisu art. 25 ust. 4 ustawy również z poniżej wskazanych powodów.

Rada wykonała ustawowy obowiązek przyznania diety radnym wynikający z ww. przepisu tylko częściowo. Wymaga zauważenia, że choć Rada uwzględniła wyższą dietę dla radnych wykonujących funkcje przewodniczących komisji Rady (§ 3 ust. 3 uchwały), to pominęła całkowicie przyznanie wyższej diety także dla wiceprzewodniczących komisji, mimo tego, że konieczność występowania takowej funkcji w każdej z komisji Rady przewiduje treść § 22 Statutu Gminy Świerklany, stanowiącego załącznik do uchwały Rady Gminy Świerklany Nr 277/XXXV/14 z dnia 12 czerwca 2014 r. w sprawie Statutu Gminy Świerklany.

Wobec powyższego, regulacje uchwały ograniczające przyznanie diety w wyższej wysokości tylko dla przewodniczących komisji, z pominięciem wiceprzewodniczących komisji należy ocenić jako podjęte w sposób sprzeczny z art. 25 ust. 4 i 8 ustawy.

W tym miejscu wskazać również należy, że Rada ustalając wysokość diet nie uwzględniła sytuacji radnych, którzy są członkami komisji, a jednocześnie nie pełnią w tych komisjach funkcji przewodniczącego czy wiceprzewodniczącego.

Jak już podniesiono wyżej, organ stanowiący gminy na podstawie art. 25 ust. 4 ustawy jest upoważniony wyłącznie do określenia zasad, na jakich diety będą radnym przysługiwały, jednakże z uwzględnieniem pełnionych przez radnego funkcji (art. 25 ust. 8 ustawy). Obecne regulacje uchwały prowadzą do sytuacji, w której radni nie byłiby traktowani w sposób sprawiedliwy i równy. Radny, który nie jest członkiem żadnej komisji otrzymywałby dietę w tej samej wysokości co radny będący członkiem komisji (jednej, bądź nawet kilku komisji). Tymczasem zgodnie z art. 25 ust. 8 ustawy, Rada zobowiązana jest zróżnicować wysokość diety radnych w zależności do pełnionych przez nich funkcji. Należy przy tym podkreślić, że analizowana uchwała, jako akt prawa miejscowego, nie dotyczy jedynie radnych wchodzących w skład Rady w dniu podjęcia uchwały, a okres jej obowiązywania nie jest ograniczony wpływem kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego.

Z opisanych powyżej powodów argumentacja Gminy Świerklany przedstawiona w odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania nadzorczego a opierająca się na uznaniu, iż obecnie każdy z radnych przynależny do pewnej komisji, a zatem brak możliwości wystąpienia nierównego traktowania, nie może zostać uznana za zasadną. Raz jeszcze podkreślić należy, że uchwała ta, jako akt powszechnie obowiązującego prawa, winna zawierać normy o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, mogące znaleźć zastosowanie do licznych, powtarzalnych w przyszłości zdarzeń. Oznacza to, że regulacje uchwały nie mogą być oceniane wyłącznie pod względem stosowania ich przy istniejącym w danym czasie stanie faktycznym.

Zdaniem organu nadzoru uchybienia zaistniałe w przedmiotowej uchwale należy zaliczyć do kategorii istotnych naruszeń prawa. Za istotne naruszenie prawa uznaje się uchybienie, prowadzące do skutków, które nie mogą być tolerowane w demokratycznym państwie prawnym. Istotne naruszenie prawa w uchwale to takie naruszenie, które powoduje, że akt pozostaje w wyraźnej sprzeczności z określonym przepisem prawnym, sprzeczność ta jest oczywista i bezpośrednia, i wynika wprost z porównania treści przepisu z ocenianą regulacją. Chodzi tu o wady kwalifikowane, z powodu których cały akt lub jego część nie powinien wejść w ogóle do obrotu prawnego. W takiej sytuacji konieczne jest stwierdzenie nieważności aktu, czyli jego wyeliminowanie z obrotu prawnego z mocą *ex tunc*, co powoduje, że dany akt, czy jego część nie wywołuje skutków prawnych od samego początku (zob. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie

z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II SA/Wa 2197/16, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Ol 859/18, wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 9 stycznia 2019 r., sygn. akt II SA/Gd 693/18; publ. Centralna Baza Orzeczeń Sądów Administracyjnych).

Mając powyższe na uwadze, stwierdzenie nieważności uchwały Nr 79/X/25 Rady Gminy Świerklany z dnia 27 lutego 2025 r. w sprawie ustalenia wysokości i zasad wypłaty diet radnym Rady Gminy Świerklany – w całości należy uznać za uzasadnione i konieczne.

Pouczenie

Stwierdzenie nieważności uchwały, zgodnie z art. 92 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym, wstrzymuje jej wykonanie z mocy prawa, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze służy skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Wojewody Śląskiego, w terminie 30 dni licząc od dnia doręczenia rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Śląskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego

Iwona Andruszkiewicz